

Erantzun konplexuen alde

MAIALEN ARTEAGA
KAZETARIA

Garai hiper azeleratu eta likido haue-
tan erantzun sendoek heldulekuak
eskaintzen dizkigute. Erraza da kri-
si garaietan halako premisa bati heldu
eta zure egitea, bandera altxatzeraino.
Inguruan gertatzen ari den guztia uler-
tzeko erantzunak behar dituzu, erantzun
azkarrak; eta horrek, sarritan, errudunak
inguruan bilatzera garamatza. Gora begi-
ratu beharrean analisia buruaren errota-
zioak baimentzen duen 180 gradueta
mugatzten duzunean, bukatzen duzu es-
kuinak behin eta berriz errepikatu duena
zure ahotsetik esaten (literalki esaten ez
bada ere, iradokitzen). Ideia batzuk erraz
sartzen dira gure buruetan eta oraindik
errazago aurkitzen dute erroldatzeko
leku bat gure baitan. Bat-batean, justizia,
borroka, askatasuna, eskubideak, alda-
keta, herria... eta ezkerreko mugimendu
eraldatzailearen hiztegia osatzen duten
hitz potoloek eskuinaren agenda bete-
tzen dute. Nekez izango du, ordea, aska-
tasunak, justiziak edo herriak esanahi
bera kontrakoa nahi dutenen ezpainetan.
Izenak ez dakar beti izana. Ustekabean,
gehiengoaren defentsan ari garelakoan
gutxi batzuen betaurrekoetatik ariko
gara mundua (edo buru bueltaren 180
graduak) irakurtzen.

Zurrumbilo horretan, ez da berria eus-

kaldunak pribilegiadunak garela dioen
diskurtsoa. Ez da berria, baina haize har-
ro batekin ari dira orain plaza digitale-
tan. Euskara burgesiaren hizkuntza dela
ere irakurri behar izan dugu azken egu-
notan. Ustez, klase ikuspegiaren babes-
pean egiten diren hainbat analisisik beste
hainbat ertz ahaztera eraman ditu ba-
tzuk. Begi batean partxe bat jarrita ikus-
ten denari ezin zaio analisi edo kritika
deitu, ikusiko dugun hori osoa ez delako,
eta ikusten dugun horretatik interpreta-
tzen dugun errealtatea kamutsa izango
delako. Klase ikuspegitik baino gehia-
go, pribilegioen mehatxuen lurrikararik
eginda daudela esango nuke. Kritika ho-
rietan zu, zure herrian zure hizkuntzan
bizitzea ezinezko zaizun hori, orain, zure
hizkuntzan bizi nahi izate hutsagatik
pribilegiaduna omen zara. Kontuz! Zure
euskaltzaleatasunari *burgeskaria* omen
dario. Zapalduen dominak pilatzea hel-
buru duen lehiaketa gisa erabiltzen dute
zenbaitzuek interseksionalitatea. Niri ez
dit feminismoak hori erakutsi. Erakutsi
dit, batzuetan errealtate konplexuak
galdera eta erantzun konplexuekin bai-
zik ezin direla irakurri. Erantzun kon-
plexuek ez dute lekua horren erraz aur-
kitzen gure baitan, baina 360 graduako
ikuspegiak gehiago fio naiz. Merezi du. ●

Eskua altxatzeko artea

EDU ZELAIETA ANTA
IRAKASLEA ETA
IDAZLEA

Ikasle asiriar eta babiloniarrek ez zu-
ten ezagutzen eskua altxatzeko artea.
Mendeak igaro behar izan ziren, bai
eta beharbada milurtekoren bat ere,
Egiptoko eskola bateko ikasle batek,
zerbait galdetu nahi baitzuen, eskua al-
txatzeko artean saiatzeko: azalpen bat
ematen ari zen maisua eta, nonbait ere
egia horren inguruko zalantza sortzen
hasita, eskua altxatzeko bulkada sumatu
zuen ikasle hark.

Galdera egiteko keinu xelebrea iku-
sita, asaldaturik begiratu omen zioten
gainerakoek. Haren jakin-min naturala-
rekin eragindako eskandalu giroaz lo-
tsatu zen egiptoar txiki hura, eta altxa-

tua zuen eskuarekin, zer egin ez zekiela,
burua hazkatu zuen azkenean. Egia da
ikasle hura ez zela ailegatu deus ere gal-
detzera, baina eskua altxatzeko artearen
lehen urratsa eman zuen. Urratua zen
bidea.

Halatsu kontatu zuen Gianni Rodarik
ipuin baten hasieran. Zalantzaren alde.
Jakin-minaren alde. Solasaren alde. Eta
ipuin hori irakurrita bezala egin dizki-
zute galderak, ikasturte berriaren ha-
sieran: Non kudeatu dute ongi (kultura)
aniztasuna? Zein gizartetan lortu dute
(kultura) aniztasuna gatazka-iturri ez
izatea?

Rentrée on. ●